

6

1690/I/5

1153/φ 43r

χ. Πάλκου Θεοδώρου

**Πρακτικό. Αγωγή/ανταγωγή, όπρισμα, εξώδικη δήλωση.
Ασφάλεια συναλλαγών. Δημοσιότητα. Απαγόρευση παρεμβάσεως
σε δίκη. Αποζημίωση.**

// §Λ 1690 γοιναροίου 5

^{2/} οἱπρότοστόλογοῖσὶ ὦ Κω[ιζ]στατοινω[ιζ] Νοικώλαου δηά τω προτοι-
στα^{3/}τζίο του [[π]] μπιασα Θώδουρού Πάγουνόι δηα τα δηάκωσοία
<γ>κ[ροσοια<.]^{4/} νά οινέ ακερά<.]

^{5/} § οἱπρότοστόλογοῖσὶ ὦ κοίρ Δημητροῖς Νοικώλάου δηά τω[ν] Ταμάσοι<.]

^{6/} αν εχοί ὦ Τάμάσοῖς λογάργ<ι>ασοί μι π[ο]ιν Δημητροί τω[ν] ανοθειν<.]^{7/}
ετοιμός οἰνοί σοι πασά τοι<.]

^{8/} § οἱπρότοστολόγοῖσέν ὦ Κοίργ<ι>ός Μπάνουγλου δηα τάσπρα του Α^{9/}
<ν>τρονακοι να μι πέρπατου<ν> μι δοιαφορω απεδω ὠμπρός<.]

^{10/} § οἱρδέ <ο> Αποστώλοῖς απώ τω Σάκμαροί δηα κάποια σοιμά^{11/}
δηγ<ι>άκά από υχοί στο Ζοτώ να τον ρότοισοι<.] ὠτοι ελλοῖ[π]ψα[ν]ν<.]

^{12/} κε δειν[ι] ελαχειν[ι] ὦ Ζοτος <εδώ.>

^{13/} § ὠπροῖσοι ὦ Γ<ι>ανοῖς ὦ <Μ>πο<υ>ρναζοῖς να οινε οἱ τοποῖτου
ὠπροῖζμένοι<.]^{14/} του Χριστου οἱ τοποῖ<.] του ρουχου να μι απλόνοι κα-
νοῖς<.]

^{15/} § οἱπρότωστόλόγοῖσοι ὦ Κω[ιζ]στατοινω[ιζ] Νοικώλαου να απέχοι ^{16/}
ὦ Κοίργ<ι>ός Μπάνουγλου απω τα ποῖδγ<ι>ά του Θώδωρ[ι]άνου<.]^{17/} να
μί ανακατώνετε στοῖ κροῖσοῖ<.] σοι <ό>ποῖω κροῖτοιροῖω ^{18/} κε λάχοῖ κε
ανακατωδοι να <γ>κλοποῖζοιτε φ 200<.]

[// 1690 Γεναρίου 5. ^{2/} Επροτοστολόγισε ο Κωσταντίνος διά το προτεστά-^{3/}τζίο
του μπασά Θόδωρου Παγούνη δια τα διακόσια γρόσια, ^{4/} να είναι άκυρα.

^{5/} Επροτοστολόγισε ο κυρ Δημήτρης Νικολάου δια τον Ταμάση, ^{6/} αν έχει ο Τα-
μάσης λογάριαση με τον Δημήτρη τον άνωθεν, ^{7/} έτοιμος είναι σε πάσα τι.

^{8/} Επροτοστολόγισεν ο Κύργιος Μπάνουγλου δια τ'άσπρα του Α-^{9/}ντρονάκη, να
μη περπατούν με διάφορο απ' εδώ <κι> εμπρός.

^{10/} Έρθε ο Αποστόλης από το Σάκμαρι δια κάποια σημα-^{11/}διακά οπού είχε στο
Ζώτο να τον ρωτήσει, <δι>ότι έλλειψαν, ^{12/} και δεν έλαχεν ο Ζώτος εδώ.

^{13/} Όπρισε ο Γιάννης ο Μπουρναζής να είναι οἱ τόποι του οπρισμένοι, ^{14/} του
Χρίστου οἱ τόποι, το ρούχο να μη απλώνει κανείς.

^{15/} Επροτοστολόγισε ο Κωσταντίνος Νικολάου να απέχει ^{16/} ο Κύργιος Μπά-
νουγλου από τα παιδιά του Θοδωράνου, ^{17/} να μη ανακατώνεται στη κρίση, σε
όποιο κριτήριο ^{18/} και (:κι αν) λάχει και ανακατωθεί να γκλομπίζεται F 200.]

Στην ίδια εγγραφή καταχωρίζονται διάφορες διαδικαστικές πράξεις, για λόγους δημοσιότητας και ασφάλειας των συναλλαγών¹.

στ. 2-4 Ένσταση ή ανταγωγή για την ακυρότητα της απαιτήσεως του ενάγοντος ή αντεναγομένου.

στ. 5-7 Για να αντιμετωπίσει, προφανώς, διαδόσεις για την αξιοπιστία του, ο δηλών καλεί τον Ταμάση² να εκκαθαρίσουν εκκρεμείς αμοιβαίες απαιτήσεις ή άλλου είδους λογαριασμούς.

στ. 8-9 Δήλωση οφειλέτη για να παύσει το χρέος του να είναι τοκοφόρο στο εξής.

στ. 10-12 Δήλωση ότι λείπουν πράγματα που είχαν παρακατατεθεί (σημαδιακά³). Δεν πρόκειται για απώλεια πραγμάτων που είχαν ενεχυρασθεί –που εκφράζονται με τον ίδιο όρο–, γιατί η επιστροφή του ενεχύρου προϋπέθετε την ολοσχερή εξόφληση του δανείου. Δεν συνάγεται όμως, ούτε καν υπονοείται στο κείμενο, σχέση δανείου ή η εξόφλησή του⁴.

στ. 13-14 Απαγόρευση να χρησιμοποιούν τρίτοι τον χώρο, ο οποίος ανήκε στον «Χρίστο» για να στήνει σκηνή (σάτρα) σε μία ή περισσότερες εμποροπανηγύρεις, με δήλωση που καταχωρίζεται στον κώδικα της Κ. Ο Γιάννης Μπουρναζής που έκανε τη δήλωση ήταν είτε επίτροπος (πληρεξούσιος) του Χρίστου είτε υπενοικιαστής του⁵. Αφορά σε εμποροπανηγύρεις όπου υπήρχε συγκεκριμένος χώρος για τα μέλη της Κ που πουλούσαν υφάσματα (ρούχο).

στ. 15-18 Δήλωση που έχει σκοπό να αποτρέψει αυτόν στον οποίο απευθύνεται να παρέμβει –ή απλά να αναμιχθεί–, στη δίκη που έχει ο δηλών με τα παιδιά, δηλ. τους μαθητευόμενους/υπαλλήλους ή τα τέκνα ενόςπραματευτή⁶. Αυτή είναι μία εκδοχή για τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως. Μπορεί ο αιτών να είναι επίτροπος των τέκνων του Θωδωράνου, εναντίον των οποίων έχουν ασκηθεί αγωγές και σε άλλα κριτήρια, μέσα ή έξω από την Τρανσυλβανία, εκτός από εκείνο της Κ. Σε κανέναν άλλο κώδικα της Κ. δεν απαντά παρόμοια δήλωση, ούτε υπάρχει σχετικό δέσπισμα. Η αποζημίωση που ζητείται να καταγραφεί στον κ. ως κύρωση είναι εξαιρετικά υψηλή και απαντά μόνο για βαριά αδικήματα –συνήθως πειδαρχικά και μερικά ποινικά⁷. Ίσως όμως ο αιτών να επιδιώκει να στοιχειοθετήσει δόλο, για την περίπτωση μελλοντικής παρεμβάσεως του καθ'ού η δήλωση, και αποτιμά εκ των προτέρων τη βλάβη, προσδιορίζοντας αντικειμενικά την αποζημίωση. Δεν έχει πάντως καταχωρισθεί στον κ. απόφαση γι' αυτή την υπόθεση⁸.

1. Για τη λειτουργία του Κριτηρίου ως φορέα δημοσιότητας και ασφάλειας των συναλλαγών βλ. ΕΚΣ, σ. 144.

2. Πρόκειται για Ούγγρο (Tamász) από περιοχή της οθωμανική αυτοκρατορίας, που ήταν ενδεχομένως μέλος της Κ (πρβλ. π.χ. κατ. εγγρ. 25, τον

- Σίξαη Αντράση). Σχετικά με τη δυνατότητα συμμετοχής μη Ρωμαίων στην Κομπανία και τη δικαιοδοσία της σε όσους αλλόφυλους εμπόρους δεν ήταν μέλη, βλ. π.χ. Θ. 1(1639), στ. 11, και επόμενα (ό.π., σσ. 267-268) και ΕΚΣ, σσ. 103-106, 109.
3. Πρόκειται ασφαλώς για εμπορεύματα, διότι τα αναζήτησε στο μαγαζί (μπόλτα) του Ζώτου, ο οποίος ήταν μεταξύ των 16 μελών της Κ που νοίκιαζαν μπόλτα στην αγορά του Σιμπίου, βλ. Θ. 30(1690) στ. 4 (ό.π., σ. 313).
 4. Για το δάνειο και τη λειτουργία του ενεχύρου, βλ. ΕΚΣ, σσ. 198, 204-206.
 5. Για το δικαίωμα κτήσης τόπου και για τους όρους χρήσης σάτρας, βλ. ΕΚΣ, σσ. 118, 140 και πρβλ. Θ. 10(1652), 22(1666) §§ ιδ΄-ιε΄, 24(1680) (ό.π., σσ. 273-275, 290, 294-295).
 6. Για τους μαθητευόμενους –παιδιά, κοπέλια–, βλ. ΕΚΣ, σσ. 177-178 και δεσπίσματα Κ, π.χ. Θ. 2(1639) ό.π., σσ. 267-268, και σχεδόν όλα τα επόμενα δεσπίσματα.
 7. Βλ. ενδεικτικά τα Θ. 6(1639), 12(1655), 14(1651), 15(1653), 22(1666) § 1, 23(1680) § στ΄, 24(1680), 27(1691-1692) §§ 1, 3, 5-7 (ό.π., σσ. 270-271, 276, 278, 280, 287, 291-294, 294-296, 303-306).
 8. Πρβλ. κατ. στην εγγρ. 8, αίτηση αποζημιώσεως για ηθική αυτουργία σε λύση συμβάσεως, με διαφορετική όμως διαδικασία.

7

1690/VII/6
χ. αγνώστου

1153/φ 43r
σχ. 11

**Πρακτικό. Παραγγελία. Υπερημερία δανειστή.
Ελευθερία της βουλήσεως.**

¹⁹/ 1690 Ιουληου 6

²⁰/ κατεμπρόσθεν · ημων · ιλθεν · ω Γιωβαν(ος) · Παπας · μιτα τού κίρ Κωνσταν²¹/τινού · Νοικωλαίς καί υπεν · ω Γιωβανός · προς εστιλέν ω Γιωβαν(ος) ανδρο²²/πούς καί επάρακαλισ(εν) · τον μπασα Νηκω να στρ<εχ>δη να τού δωσι ²³/ λογαρήαση · καί δεν ιλθεν · και δευτερο · πός τον επηασεν στανη²⁴/κος · καί τού επηρεν · ωμωλογια · τω ωπήω σαυτό επροτεσταλο²⁵/γισεν · ω κίρ Κωσταντηνός · {σαυτω}.

[¹⁹/ 1690 Ιουλήου 6 ²⁰/ κατέμπροσθεν ημών ήλθεν ο Γιοβάνος Παπάς μετά του κυρ Κωνσταν-²¹/τίνου Νικολάης και είπεν ο Γιοβάνος πως έστειλεν ο Γιοβάνος ανδρώ-²²/πους και επαρακάλεσεν τον μπασά Νίκο να στρεχδή να του δώσει ²³/ λογάριαση (: ο Γιόβανος) και δεν ήλθεν. και δεύτερον πως τον έπιασεν (: ο Νίκος) στανι-²⁴/κός και του επήρεν ομολογία. το οποίο σ'αυτό επροτεσταλό-²⁵/γισεν ο κυρ Κωσταντίνος.]